

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)
3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-417-8

Богдан Я. С., Кононец Н. В. Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема	119
Бондар С. П., Усанов І. В. Сучасні інноваційні підходи в навчальному процесі.....	124
Бондаренко В. С., Тодорова І. С. Особливості соціалізації студентів в умовах дистанційного навчання	129
Бузила М. М., Усанов І. В. Формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів закладів вищої освіти	134
Бутенко К. А., Усанов І. В. Полікультурна освіта в сучасному вітчизняному педагогічному дискурсі.....	139
Варі Н. П., Тодорова І. С. Сучасні інноваційні технології та їх використання в навчальній діяльності	144
Веремійчик А. А., Усанов І. В. Конструктивні функції конфлікту	152
Воскобойник А. В., Кононец Н. В. Організаційно-методичні умови управління діловими комунікаціями в колективі в межах інноваційної діяльності закладу вищої освіти	157
Гриценко В. С., Кононец Н. В. Аналіз досвіду формування комунікативної компетентності у майбутніх фахівців готельного бізнесу	163
Гроза В. А., Усанов І. В. Проектна діяльність як педагогічна умова формування проектної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи	167
Денисенко В. В., Усанов І. В. Інформаційне середовище як фактор змін університетської освіти.....	171
Деркач А. Г., Усанов І. В. Музейна педагогіка в практиці сучасного закладу вищої освіти	178
Ємець В. Т., Шара С. О. Застосування інтерактивних технологій навчання (на прикладі викладання харчових технологій для студентів напрямку «Професійна освіта»).....	184

ред. В. В. Комарова. – Харків : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2002. – С. 83–85.

3. Стефанчук Р. О. Юридична дистанційна освіта в Україні: поняття, сучасний стан і перспективи розвитку, переваги та недоліки / Р. О. Стефанчук // Проблеми вищої юридичної освіти : тези доп. та наук. повідом. наук.-метод. конф. (м. Харків, 18–19 грудня 2001 р.) / за ред. В. В. Комарова. – Харків : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2002. – С. 81–82.

УДК 378

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В. С. Бондаренко, магістр спеціальності *Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

І. С. Тодорова, к. психолог. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті розглянуто актуальні проблеми процесу соціалізації студентів при застосуванні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, досліджено форму та наслідки включення студентів у віртуальне освітнє середовище. Проаналізовано основні можливості мережевих сервісів для адаптації та соціалізації студентів заочно-дистанційного навчання.

Ключові слова: сучасні інформаційні технології, соціалізація студентів, дистанційне навчання, адаптація, віртуальне освітнє середовище.

Abstract. The article considers the current problems of the process of socialization of students using the latest information and communication technologies, explores the form and consequences of the inclusion of students in the virtual educational environment. The main possibilities of network services for adaptation and socialization of distance learning students are analyzed.

Key words: modern information technologies, socialization of students, distance learning, adaptation, virtual educational environment.

Постановка проблеми Педагогічні реалії сучасної вищої школи характеризуються цілим рядом параметрів, не властивих

їй кілька десятиліть тому. В якості повноцінної складової цієї реальності оформлюється її віртуальна складова, яка потребує пильної уваги викладачів. Важливим для керування адаптаційними процесами є звернення до загальної характеристики потенціалу освітнього оточення особистості. Значущими стають питання забезпечення ефективності функціонування педагогічного процесу в нових умовах розвитку особистості з урахуванням тенденцій і варіацій впровадження інноваційних перетворень. Тому, готовність студентів та педагогів до повноцінного використання мережевих технологій вимагають особливої уваги та розуміння їхньої специфіки.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз теоретичних джерел показав, що до проблеми соціального становлення людини зверталися провідні вчені різних напрямів: Е. Воронцова, Е. Дюркгейм, Г. Зіммель, Ч. Кулі, Дж. Мід, Р. Парк, Т. Парсонс, Г. Тард. Особливості адаптації студентської молоді як окремої соціально-демографічної групи досліджують А. Мацокін, Г. Овчаренко, С. Сечка, О. Язловецька. Значення позанавчальної діяльності студентів у вищих навчальних закладах висвітлено в працях С. Савченко, Л. Шеїна та ін. Проблемі дослідження процесу соціалізації та адаптації в умовах активного розвитку інформаційних технологій та соціальних віртуальних мереж є відносно новою та мало досліджуваною, тому **метою** нашої статті є аналіз основних особливостей процесу соціалізації студентської молоді в умовах віртуального освітнього середовища при запровадженні дистанційних форм навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сполучення технологій віртуальної реальності з всесвітньою комп'ютерною мережею Інтернет дає нове освітнє середовище, в якому студент може: вчитися і творити одночасно; спілкуватися дистанційно з викладачами і студентами в кіберпросторі так же, як би це відбувалося в реальній обстановці; отримувати доступ до необмеженої кількості інформаційних ресурсів, з яких він може вибрати необхідні для навчання; знаходити будь-який інформаційний ресурс практично миттєво, за допомогою гіпертексту і великої кількості пошукових систем.

Під віртуальним освітнім середовищем розуміють інформаційний зміст і комунікативні можливості локальних, корпоративних і глобальних комп'ютерних мереж, що формуються і використовуються для освітніх цілей всіма учасниками освітнього процесу.

Віртуальна освітнє середовище створено і розвивається для ефективної комунікації всіх учасників освітнього процесу. Відсутність у фахівця компетенцій у володінні відповідними технологіями апріорі обмежує його професійні можливості, залишаючи на «узбіччі» прогресивних тенденцій в галузі освіти. Освітнє середовище має задовольняти не лише пізнавальні потреби особистості, а її потребу в успішній соціальній адаптації в процесі професійного становлення.

У якості складових моделі потрібних компетенцій студента, що навчається у віртуальному освітньому середовищі, виступають такі групи навичок і умінь самостійної роботи: навички і вміння планування самоосвіти, орієнтування в науковій та навчальній інформації, бібліографічної роботі раціонального і правильного слухання і записи лекцій, роботи з книгою, користування ресурсами Інтернету. Розглянемо змістовні параметри взаємодії сучасного студента з віртуальним навчальним середовищем, які могли б служити своєрідними «маркерами занурення» суб'єкта в віртуальний освітній простір.

Унікальні можливості мережі дозволяють зробити акцент на самостійній роботі студента в рамках спеціально організованих видах діяльності. За допомогою інтернет-технологій можна організувати самостійну роботу студентів і розвинути у них навички самостійної діяльності. Це сприятиме більш якісному засвоєнню теоретичного матеріалу, застосування його на практиці і, в кінцевому підсумку, призведе до підвищення якості вищої освіти.

Дотримання цілей навчання при використанні інтернет-ресурсів сприяє розвитку особистісних якостей, таких як: впевненість у собі, здатність працювати в колективі, підвищується потяг до досягнення успіху, а також до високої самооцінки. Позитивні відгуки викладачів і студентів про зроблену роботу

дозволяють студенту самоутвердитися. У процесі такої роботи студенти встановлюють більш глибокі та тісні контакти з оточуючими їх людьми, що сприяє їхньої самоактуалізації.

Студенти володіють величезними можливостями для корекції, обробки та подання навчального матеріалу. Особливо слід відзначити можливості дистанційного навчання. Воно відрізняється від традиційного навчання тем, що створює нове освітнє інформаційне середовище, в яке занурюється студент.

Автономність особистості в освіті – це соціально-психологічна якість, яка дозволяє людині діяти незалежно від внутрішніх і зовнішніх настанов, а також виявляти здатність до самостійності та саморозуміння. Дистанційна форма навчання забезпечує формування автономності студентів, так як її розвиток тісно пов'язаний з необхідністю прояву пізнавальної активності, здатності до саморозвитку, ініціативності, відповідальності, свободи вибору, мотивації до оволодіння новими знаннями і способами діяльності [1].

Інтернет-соціалізація являє собою безмежні можливості для загального навчання студентів, завдяки соціальним мережам. Молодь є найбільш активною аудиторією користувачів соціальних мереж, які дуже люблять віртуальне спілкування в реальному часі. Студентів у віртуальній спільноті приваблює швидкість, зручність, відсутність просторових обмежень, можливість пошуку нових друзів, анонімність [1]. Спілкуючись віртуально, людина може розкритися саме настільки, наскільки бажає. Також у мережевому суспільстві можна вибрати такий образ, який слугуватиме студентові орієнтиром для саморозвитку та саморозуміння, так як у процесі освоєння нової ролі, студенти будуть порівнювати «Я-реальне» і «Я-віртуальне».

Міжособистісне спілкування студентів спрямоване на взаємодію з іншим. Воно виступає як засіб, що забезпечує можливість передачі інформації, здатність розкривати особистість, утримувати емоційну рівновагу, освоювати соціальні ролі, формувати ідентичність, створювати сприятливі психологічні умови для взаємодії і самовираження [2]. Таким чином, ресурси Інтернет мають велике значення у створенні соціальних відносин,

надаючи потенційну можливість зв'язку з будь-якими підключеними до мережі користувачами. Успіх у налагодженні контактів із незнайомими людьми або підпорядкування вже наявних контактів підносить самооцінку та сприяє соціальній адаптації студентів.

Спілкування в мережі створює можливість розширення свого соціального кола, знакомства з людьми з різних соціальних груп. У віртуальному соціумі збільшується кількість соціальних контактів студентів, а комунікативні можливості людини розширюються. В реальності коло можливих знакомств досить обмежено через брак часу, географічні кордони, різний соціальний статус, спосіб життя тощо. Завдяки інтернет-соціалізації відбувається розширення кола загального спілкування, однак нерідко глибина взаємовідносин втрачається, тому студенти інтернет-користувачі починають більше цінувати людей, що знаходяться поруч. Це можна розглядати як слідство формування нових цінностей. Інтернет-взаємодія може сприяти розвитку толерантності та гнучкості за рахунок контактів із незнайомими людьми. Також, завдяки інваріантності контактів і думок, може відбуватися формування таких рис, як безоцінність по відношенню до себе або інших, гнучкість поглядів і уявлень. Перевірка отриманої інформації та її системний аналіз в розширеному колі спілкування, допомагає сформувати більш адекватне уявлення щодо реальності та критичне мислення. Віртуальна взаємодія з людьми, які мають відмінні погляди вимагає від користувача (студента) постійного пошуку нових форм спілкування, самопрезентації, розширення власного світогляду.

Висновки. Віртуальні канали соціалізації особистості студентів останнім часом набули особливої актуальності. Кіберпростір виступає альтернативною реальністю, в якій можна абстрагуватися від проблем навколишнього світу, намагатися виправити будь-яку помилку впродовж неодноразових спроб, експериментувати, самостійно приймати рішення тощо. Новизна і великі можливості мережі Інтернет залучають сучасних студентів, тим самим, здійснюють значний внесок у їхню соціалізацію.

Якщо віртуальне освітнє середовище закладу освіти мобільне, насичене, має високий ступінь комунікації, побудоване на розумінні вікових та індивідуальних особливостей студентів, то воно має суттєві важелі впливу на становлення соціальних стандартів, ролей і приналежності до певних референтних груп, стабілізації соціально-групових відносин, що позитивно відіб'ється на процесах адаптації та соціалізації студентської молоді.

Список використаних джерел

1. Алисов Е. А. Виртуальная образовательная среда в педагогической реальности современной высшей школы. Личностное и профессиональное развитие будущего специалиста / отв. ред. Л. Н. Макарова, И. А. Шаршов. – Тамбов, 2010. – С. 315–318.
2. Интернет-общение студентов как социальный феномен [Электронный ресурс]. – URL: <http://virtualexs.ru/cgi-bin/exsurveys/research.cgi?mode=/query&ac=1077&r1=q10&query=opinion>. – Назва з екрана.
3. Москаленко В. В. Соціалізація особистості : монографія / Москаленко В. В. – Київ : Фенікс, 2013. – 540 с.
4. Шулигіна Р. Особливості професійної соціалізації студентської молоді в освітньому просторі ВНЗ / Шулигіна Р. – URL: www.ird.npu.edu.ua/files/shulygina.pdf/ – Назва з екрана.

УДК 378.1

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

М. М. Бузила, магістр спеціальності Освітні, педагогічні наук освітня програма «Педагогіка вищої школи»

І. В. Усанов, к. філос. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті досліджується проблема формування педагогічної свідомості у майбутніх викладачів вищих шкіл. Розглядається проблема розвитку педагогічних цінностей у майбутніх викладачів вищих шкіл.

Ключові слова: формування педагогічної свідомості, майбутні викладачі, вища школа, педагогічні цінності.